

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Makró-kód szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 24/2005

A rendőrség által feltett kérdések:

1. A bűncselekmény tárgyát képező makró (selejt 2005.xls) szoftvernek minősül-e?
2. Amennyiben nem, úgy a szerzői jogi törvény kiterjed-e rá?
3. A bűncselekmény tárgyát képező makró (selejt 2005.xls) piaci értékkel bír-e, ha igen úgy mekkora lehet ennek összege?
4. Egyéb megjegyzés, észrevétel.

Az eljáró tanács szakvéleménye:

A szakértői vélemény alapjául az eljáró tanács számára „BRFK. 1314/2005. eredeti” felirattal ellátott CD-n átadott, „Selejt 2005.xls” névvel azonosítható fájl (a továbbiakban: „Selejt 2005”) szolgál. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a „Selejt 2005” 2005. július 4. napján került a CD-re kiírásra, míg az ügyel szintén összefüggő K. R. által B. K.-nak küldött levél 2005. június 1. napján keletkezett (bűnügyi iratok 25. oldal). Az eljáró tanács megvizsgálta a „Selejt 2005”-öt és megállapította, hogy a háttéradatbázisok hiányában az üzemképesen nem futtatható, az célfeladat megoldására nem alkalmas. Az eljáró tanács véleménye kialakításához ugyancsak megvizsgálta a számára átadott, M. I. számítástechnikai, informatikai, adatvédelmi igazságügyi szakértő által 2005. augusztus 27-én keltezett szakértői véleményét (a továbbiakban: „Szakértői vélemény”).

Ad 1)-2) Tekintettel arra, hogy a megkeresés első két kérdésére adandó válasz szétválaszthatatlanul összetartozik, azokra az eljáró tanács összevontan válaszol.

A megkeresésben feltett kérdések megválaszolásához elsősorban a „szoftver” fogalmának meghatározása szükséges. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: „Sztj.”) a szoftver fogalmát csak annyiban határozza meg, hogy azon a számítógépi programalkotások minden fajtáját, és a hozzájuk tartozó dokumentációt is érteni kell (Sztj. 1. §-ának (2) bekezdés c) pontja).

A számítógépi programalkotás fogalmát tételesen az Európai Unió joga sem határozza meg, ugyanakkor az Európai Tanács 91/250/EGK irányelve (a továbbiakban: „Szoftver irányelv”) számos támpontot ad annak értelmezéséhez. A Szoftver irányelv bevezető rendelkezése szerint „a „számítógépi program” fogalma magában foglalja a programok valamennyi formáját, beleértve a hardverbe beépített programokat is; ez a fogalom magában foglalja a számítógépi program kifejlesztéséhez vezető előkészítő dokumentációt is, feltéve, hogy az előkészítő munka jellegénél fogva későbbi fázisában számítógépi programot eredményezhet”¹. Az irányelv 1. cikk (3) bekezdése szerint továbbá „a számítógépi program

---

¹ Az eljáró tanács a Szoftver irányelv hitelesnek nem tekinthető fordítását használta, melyet az Igazságügyi Minisztérium Fordításkoordináló Egysége készített. A fordítás státusza: „finalised”, vagyis az már átesett a

akkor részesül védelemben, ha eredeti abban az értelemben, hogy a szerző saját szellemi alkotása. Annak megállapításához, hogy fennállhat-e ilyen védelem, más feltétel nem alkalmazható.”

Az idézett rendelkezés alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a számítógépi programalkotás védelmet élvez, amennyiben az a szerző saját alkotása, az Szjt. 1. § (3) bekezdésének megfogalmazása szerint a szerző szellemi tevékenységéből fakadó, egyéni, eredeti jelleggel bír.

A vizsgálat eredményeként az eljáró tanács megállapította, hogy a Szakértői vélemény a vizsgálat tárgyát képező Selejt 2005 funkcióját, illetve a működésével érintett adatbázisban betöltött szerepét, funkcióját pontosan mutatja be. Az eljáró tanács a Szakértői véleményből szükségesnek tartja kiemelni az alábbiakat: „A Microsoft a különböző Office alkalmazásainak fejlesztése során - alkalmazásainak szélesebb informatikai alkalmazhatósága érdekében – a basic programozási nyelven alapuló „makró nyelvet” hozott létre. Ez a „makró nyelv” nem fordítható le önállóan futtatható programként, hanem az alkalmazásba beépülve, az alkalmazásokban végzendő munkát segítik. Ilyenek például a Word-makrók, Excel-makrók stb. Ezek az alkalmazásban arra alkalmasak, hogy egy-egy gyakran ismétlődő, vagy egy bonyolultabb feladatot automatikusan hajtsanak végre.

A makrók előállítására is programozás, azonban nem lehet azonos egy-egy feladat elvégzésére alkalmas – önállóan is futtatható, forráskóddal rendelkező – program elkészítésével. (...) Jellemző, hogy az azonos feladatok elvégzése makróval szinte azonos programozási megoldást igényelnek.”² „A vizsgálatra átadott excel programok alapvetően a Microsoft által kifejlesztett „Office” alkalmazás részei. (...) Mindkét program – a „selejt 2005.xls” és az „alapanyagszűrő.xls” – esetén csak makró-programozásról beszélhetünk.”³

A makró fogalmát a „Microsoft Excel 2002” számítógépi programalkotás súgója a következőképpen határozza meg: „A Microsoft Excel programban rendszeresen végzett feladatokat makróval automatikussá tehetjük. A makró olyan parancsok és függvények sorozata, melyeket Microsoft Visual Basic modulban tárolunk, és az adott feladat végrehajtásához bármikor futtathatunk.

Ha például gyakran írunk hosszú szöveget a cellákba, létrehozhatunk egy makrót, amely úgy formázza a cellákat, hogy a szöveget sorokra törje.

A makró rögzítésekor az Excel lépésenként tárolja az egyes parancsok végrehajtásának adatait. A makró futtatásakor megismételjük, vagy "visszajátszuk" a parancssort. Ha a makró rögzítése során hibát vétünk, a javítások szintén rögzítésre kerülnek. A Visual Basic a munkafüzetekhez csatolt új modulban tárol minden egyes makrót.

A makró rögzítése után a Visual Basic Editor programmal megtekinthetjük a makró-kódot, és szükség szerint kijavíthatjuk a hibákat, vagy módosíthatjuk a makró működését. Ha például azt szeretnénk, hogy a sortörést végző makró a szöveget félkövérré is tegye, rögzíthetünk egy másik, a cella tartalmát félkövérré formázó makrót, és a megfelelő utasításokat az első makróba másolhatjuk.

A Visual Basic Editor olyan program, amellyel a gyakorlatlan felhasználók is könnyen írhatnak és szerkeszthetnek makró-kódokat. A program részletes súgóval rendelkezik. A makrókon végzett kisebb változtatásokhoz nem kell tudnunk programozni vagy elsajátítani a Visual Basic programozási nyelvet. A Visual Basic Editor programmal szerkeszthetjük, egyik

---

közösségi intézmények általi véglegesítésén, az Európai Unió hivatalos lapjában ugyanakkor az jelen szakvélemény készítésekor még nem jelent meg. A fordítás 2005. december 2. napján az alábbi internetes oldalról volt letölthető: <http://ccvista.taie.be/Fulcrum/CCVista/hu/31991L0250-HU.doc>

² Szakértői vélemény 2.1. pontjának 3-5 bekezdései (4. oldal)

³ Szakértői vélemény 2.2. pontja (5. oldal)

modulból egy másikba vagy munkafüzetek között másolhatjuk, átnevezhetjük a makrókat tároló modulokat, vagy átnevezhetjük a makrókat.”

A makró-programozás alapvető jellemzői – a fentiek alapján – az alábbiak szerint összegezhetők:

- i) azonos feladatok makró segítségével való ellátása jellemzően azonos makró-programot igényel;
- ii) a makró-programozás legegyszerűbb módja a „makró-rögzítő” használata, mely lényegében minden billentyűleütést, illetve egérparancsot rögzít annak érdekében, hogy az tetszőleges időnként „visszajátszható” legyen a jövőben is;
- iii) a makró-rögzítő használatával rögzített makró-kód speciális célprogrammal, ún. „makró-szerkesztővel” utólag megtekinthető, módosítható;
- iv) a Microsoft Excel olyan makró-szerkesztővel (Visual Basic Editor) rendelkezik, melynek használatához – így a makró-kód létrehozásához, módosításához – speciális informatikai ismeretek nem szükségesek, a munkafolyamatot részletes sűgő teszi még könnyebbé;
- v) a makró-programozás funkcionális keretét a makró futtató Microsoft Office programcsalád részletesen meghatározza, az minden makró esetében azonos;
- vi) Excel makró részletesen meghatározott szintakszis, illetve adatbeviteli szabványnak megfelelően hozható csak létre.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a makró-programozás jellemzően olyan mértékben szűkíti a makró-programozó alkotói szabadságát, hogy azonos célfunkció végül is csak azonos megoldással valósítható meg. Ennek megfelelően a makró-programozás útján létrehozott makró-kódok olyan mértékben kötöttek a funkcionalitáshoz, illetve olyan mértékben támaszkodnak a kód elkészítésének meglévő környezetére (a Microsoft programcsaládra), hogy jellemzően nem rendelkeznek az Szjt. 1. §-ának (3) bekezdésében meghatározott egyéni, eredeti jelleggel, így szerzői jogvédelemben nem részesülhetnek, a Szjt. szempontjából tehát szoftvernek, számítógépi programalkotásnak sem minősülnek.

Az eljáró tanács a „Selejt 2005” makró részletes megvizsgálását követően arra a következtetésre jutott, hogy az a fenti jellemzőknek megfelelő makró-programozás eredményeként jött létre. Abban a Microsoft Office alkalmazási környezet sajátosságain és a feladatspecifikus, funkcionális kialakításon túlmutató, önálló, egyéni, eredeti programelem nem mutatható ki. Ebből következően a „Selejt 2005”-ről nem állapítható meg a szerzői jogi védelem fennállta.

Ad 3) Mivel a „Selejt 2005”-ről a fentiek alapján nem állapítható meg a szerzői jogi védelem fennállta, ezért annak piaci értékének megállapításával az eljáró tanács nem foglalkozott.

Ad 4) Az eljáró tanács egyéb megjegyzést, észrevételt nem kíván tenni.

Budapest, 2005. december 5.

Dr. Sár Csaba
a tanács elnöke

Dr. Békés Gergely
a tanács előadó tagja

Mamuzsics Gábor
a tanács szavazó tagja